

Biochimie si Biologie moleculara

~Scurta introducere~

Cursul de Biochimie si biologie moleculara

- 14 Cursuri, 2h/ saptamana
- 14 Lucrari practice, 1 h/saptamana
- 14 Seminarii, 1h/ saptamana
- Examen

Cadru didactic

Conf. dr. RUGINĂ Dumitrița

❖ **Premiul Nobel in Fiziologie sau Medicina in 1953 pentru descoperirea sa – ciclul acizilor tricarboxilici.**

❖ Hans Adolf Krebs a impartit Premiul Nobel cu Fritz Lipmann care a descoperit coenzima A

Cand au submis rezultatele cercetarii lor prestigiouasei reviste Nature, au fost informati ca jurnalul are suficient material pentru viitoarele 7-8 saptamani.

The Nobel Prize in Physiology or Medicine 2020

Ill. Niklas Elmehed. © Nobel Media.

Harvey J. Alter

Prize share: 1/3

Ill. Niklas Elmehed. © Nobel Media.

Michael Houghton

Prize share: 1/3

Ill. Niklas Elmehed. © Nobel Media.

Charles M. Rice

Prize share: 1/3

"for the discovery of Hepatitis C virus"

The Nobel Prize in Physiology or Medicine 2019

© Nobel Media. Photo: A. Mahmoud

William G. Kaelin Jr

© Nobel Media. Photo: A. Mahmoud

Sir Peter J. Ratcliffe

© Nobel Media. Photo: A. Mahmoud

Gregg L. Semenza

cum celulele se adapteaza la modificarile de oxigen

The Nobel Prize in Physiology or Medicine 2018

© Nobel Media AB. Photo: A. Mahmoud
James P. Allison

© Nobel Media AB. Photo: A. Mahmoud
Tasuku Honjo

Tasuku Honjo a descoperit proteina PD-1

“pentru descoperirea lor in terapia cancerului prin inhibarea reglarii imunitatii”

The Nobel Prize in Physiology or Medicine 2017

© Nobel Media AB. Photo: A. Mahmoud
Jeffrey C. Hall

© Nobel Media AB. Photo: A. Mahmoud
Michael Rosbash

© Nobel Media AB. Photo: A. Mahmoud
Michael W. Young

cum plantele, animalele si oamenii isi adapteaza ritmul lor biologic, astfel incat acesta sa fie sincronizat cu miscarea Panantului

The Nobel Prize in Physiology or Medicine 2016

© Nobel Media AB. Photo: A. Mahmoud
Yoshinori Ohsumi

Metabolismul aminoacizilor

Ce sunt aminoacizii?

Aminoacizii sunt ‘caramizile’ proteinelor

si

sunt precursori in sinteza a numeroase molecule non-proteice, a unor compusi ce contin azot, inclusiv hem, purine, pirimidine, neurotransmitatori (e.g., glicina, glutamat).

Amino Acids =
Building Blocks
of Protein

Cati aminoacizi exista?

Mai mult de **300** aminoacizi diferiti exista in natura, dintre care **20** sunt considerati **constituenti ai proteinelor la mamifere.**

10 din cei 20 de aminoacizi sunt **sintetizati in organism; ceilalti sunt esentiali si trebuie sa fie preluati din dieta.**

Cum diferențiem aminoacidul esențial de cel neesențial?

POATE fi sintetizat de către organism

NU trebuie să provină din DIETĂ

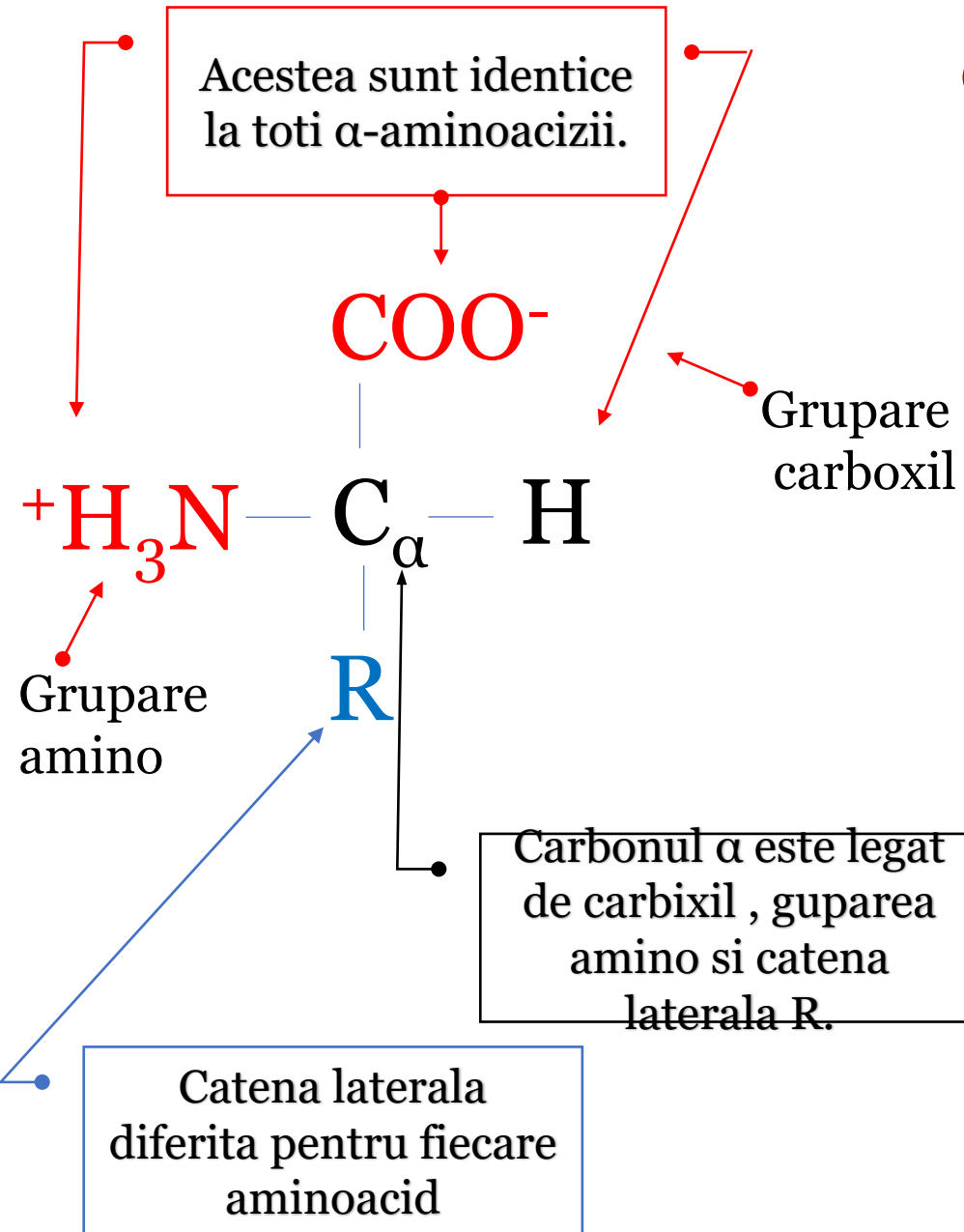
← Neesențial AA	Esențial AA →
Alanina	Arginina* (semi)
Asparagina	Histidina
Aspartat	Isoleucina
Cisteina	Leucina
Glutamat	Lisina
Glutamina	Metionina
Glicina	Fenilalanina
Prolina	Treonina
Serina	Triptofan
Tirosina	Valina

NU poate fi sintetizat de către organism

PROVINE din DIETĂ

Se ne amintim de anul trecut

Cum arata un amino acid?

Structura aminoacizilor

Toti aminoacizii posedă:

- O grupare α -amino (sau grupare imino)
- Grupare α -carboxil
- Un atom de hidrogen
- **O catena laterala, legata de carbonul α .**

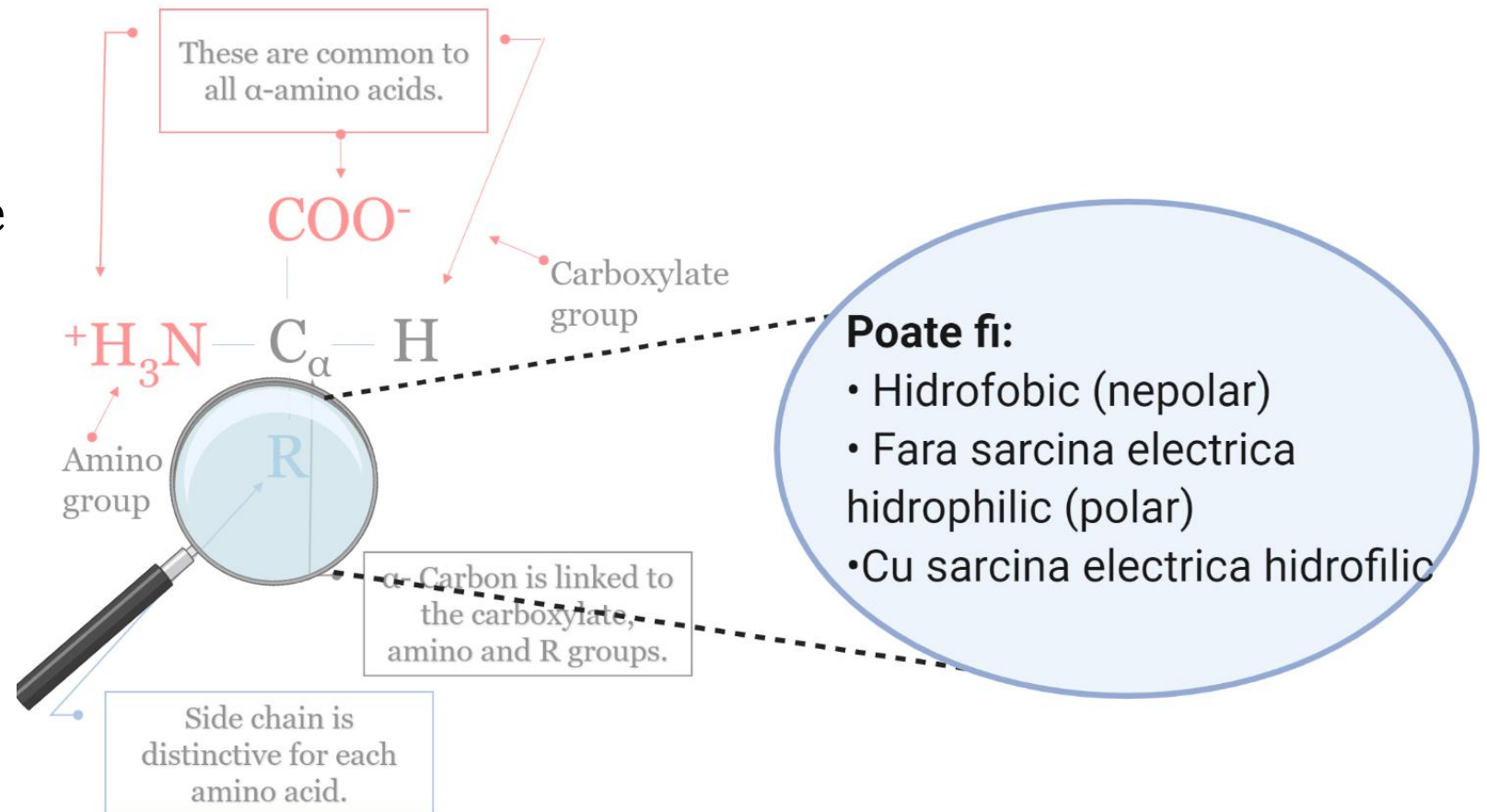
Cum se clasifica aminoacizii?

Catena laterala (gruparea R) difera de la un aminoacid la altul. Cei 20 de aminoacizi, care se regasesc in proteine pot fi clasificati in **3 grupe mari**, pe baza proprietatilor catenei laterale.

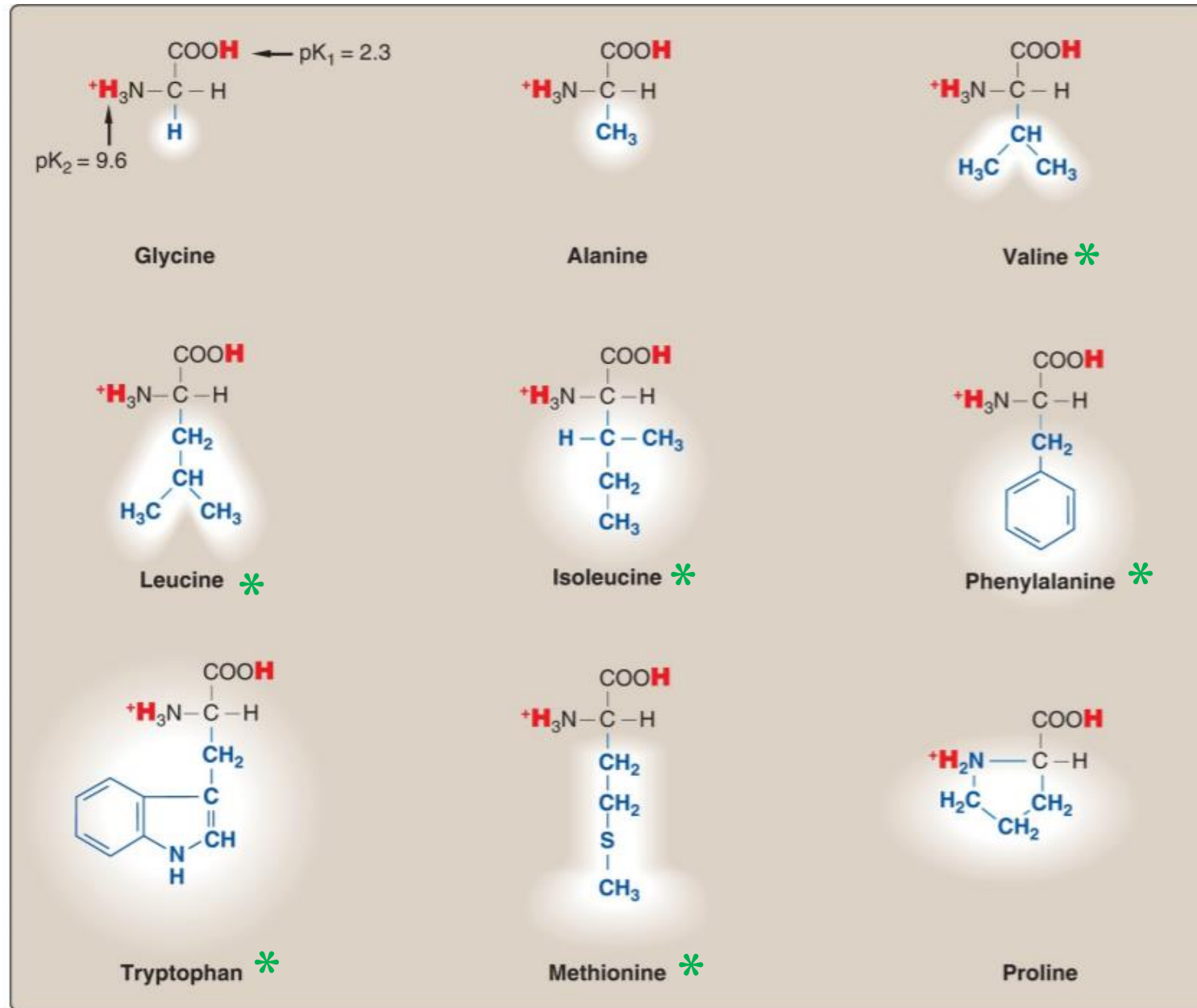
Cunoscand proprietatile catenei laterale,

Unde in celula poate fi

localizat un amino acid?

I. Aminoacizi cu catena laterala hidrofoaba (nepolara)

* Aminoacizii esentiale ai acestui grup

Lippincott Illustration

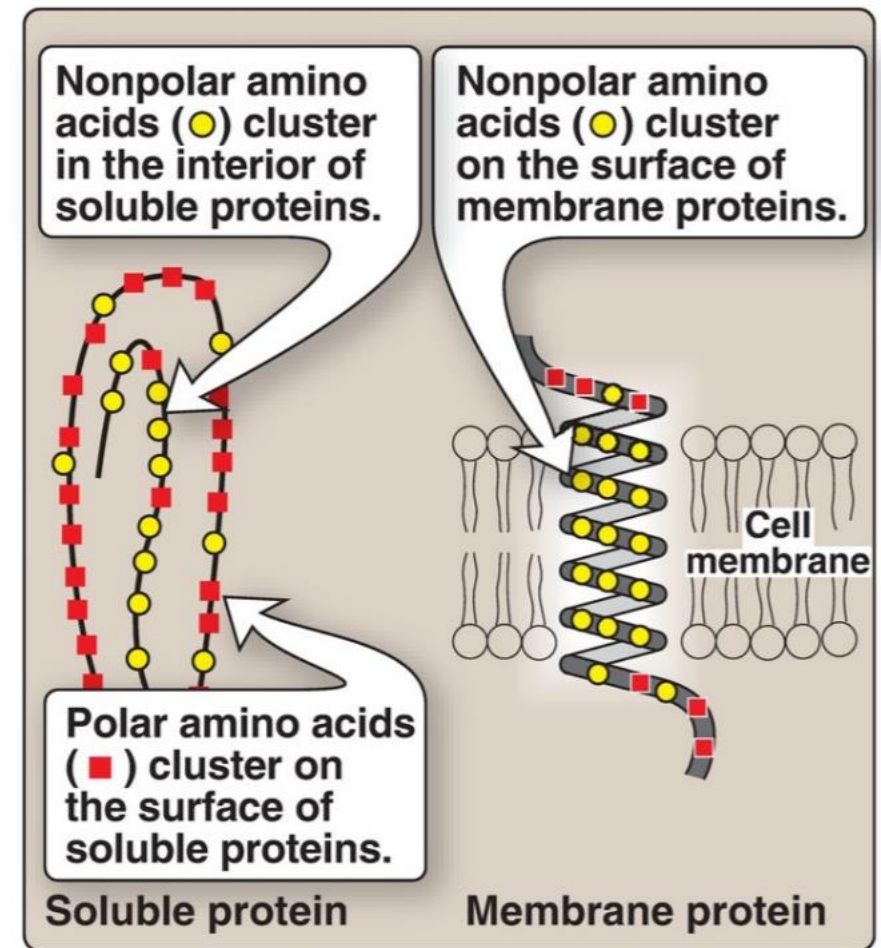
Unde intr-o proteina sunt localizati acesti aminoacizi?

1. In proteinele din mediul apos (mediu polar): catenele laterale ale aminoacizilor nepolari au tendinta sa se aglomereze in interiorul proteinei

Importanta: in interiorul unei proteine pliate, aceste grupari R nepolare ofera proteinei structura tridimensionala.

2. Pentru proteinele care sunt localizate in mediu hidrofobic (e.g., membrana): gruparile nepolare R se gasesc pe suprafata externa a proteinei, interactionand cu mediul lipidic.

Importanta: interactiunile hidrofobice stabilizeaza structura proteinei.

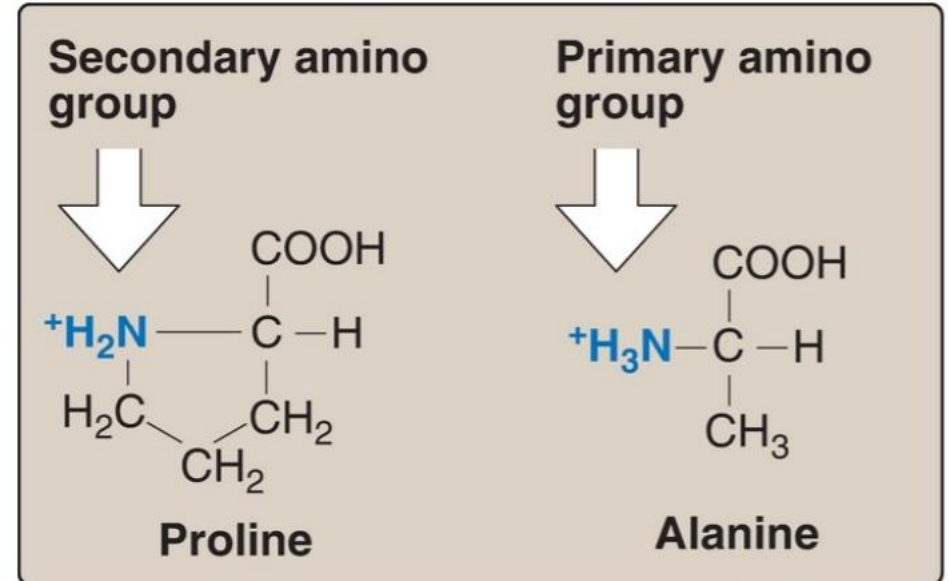
Ce parere aveti despre catena laterala a prolinei? O face mai speciala?

Prolina # alti aminoacizi

(catena ei laterala si gruparea α)

Prolina:

- o grupare amino secundara (si nu primara).
- “imino acid.”

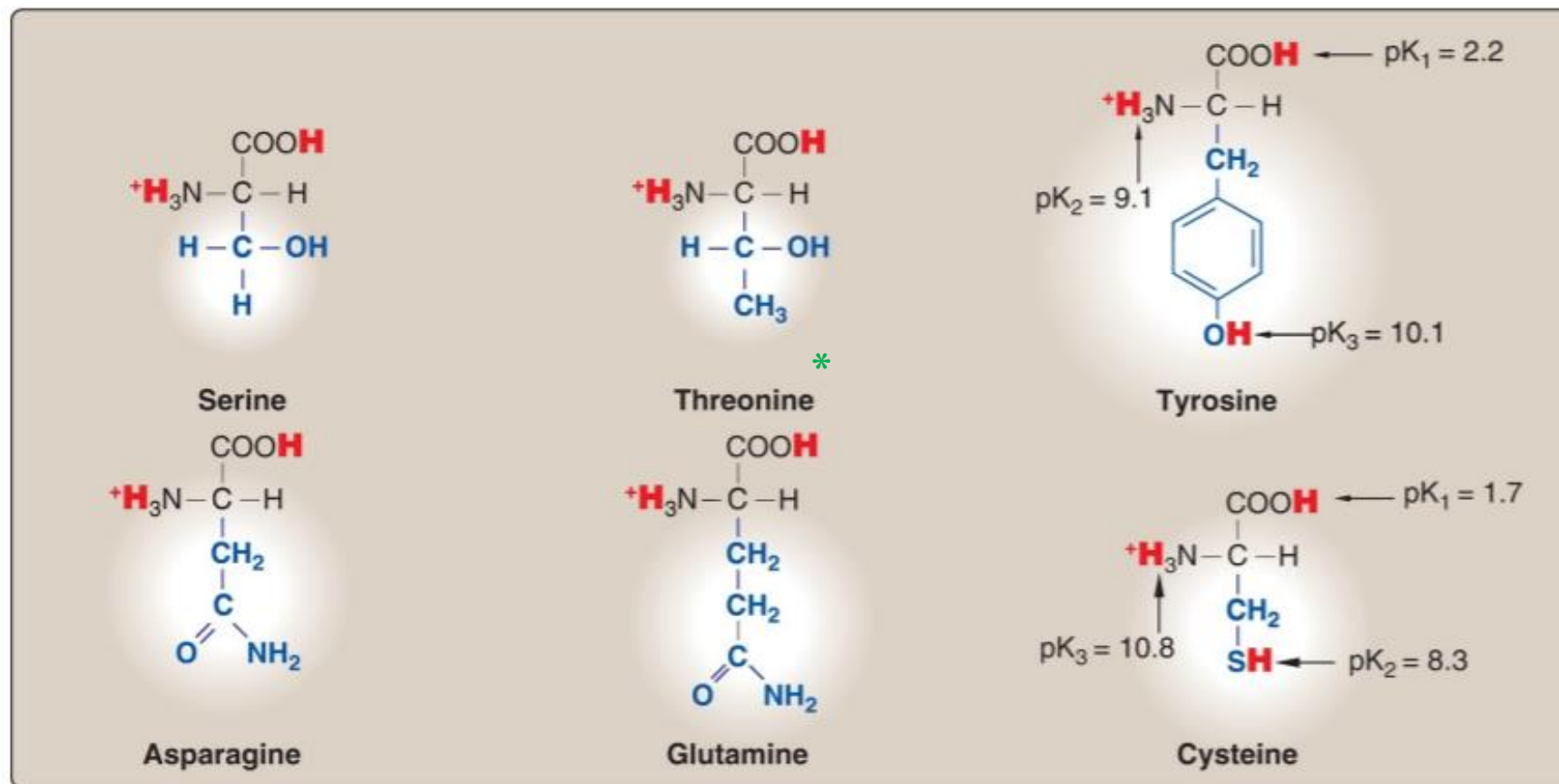

Importanta: Geometria sa unica contribuie la formarea structurii de colagen.

II. Aminoacizi cu catena laterala fara sarcina electrica (polari)

a. Catenele laterale formeaza legaturi de hidrogen

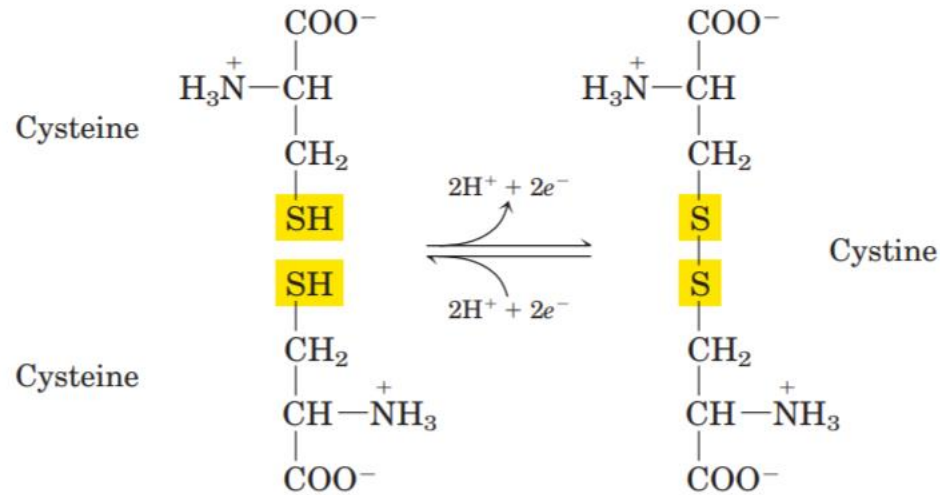
b. **Treonina*** este singurul AA **esential** din acest grup

Cisteina poate participa la formarea unor legaturi speciale?

Gruparea **sulfhidril (tiol) (-SH)** a **cisteinei** este o componenta importanta a situsului activ al multor enzime.

Legatura disulfidica:

In proteine, gruparile **-SH** a doua cisteine pot fi oxidate pentru a forma o legatura covalenta numita **legatura disulfidica (-S-S-)**. Doua cisteine legate printr-o legatura disulfidica formeaza cistina.

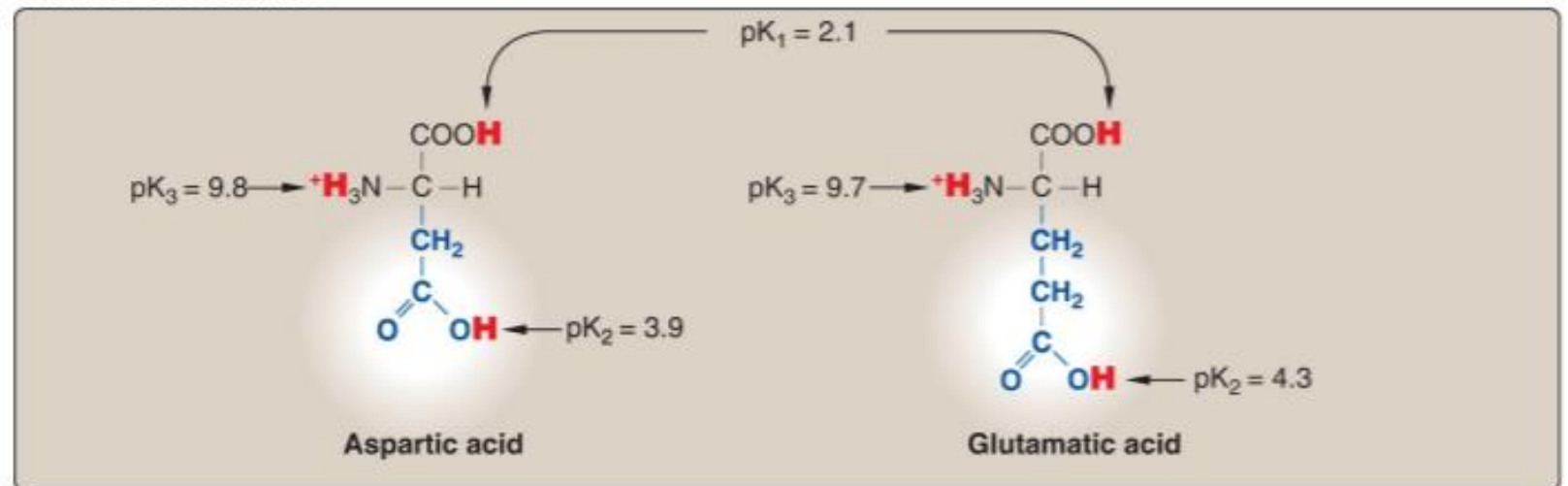
Importanta: Multe proteine extracelulare au **punti disulfidice stabilizate** (e.g., Albumina).

III. Aminoacizi hidrofiliți cu catena laterala CU sarcina electrica (polari)

- Aminoacizii aspartic si glutamic sunt donori de protoni.
- **La pH fiziologic**, catenele laterale ale acestor aminoacizi sunt complet ionizate, si contin **gruparea carboxil ($-\text{COO}^-$) negativ incarcata**.
- **Formele complet ionizate se numesc aspartat si glutamat.**

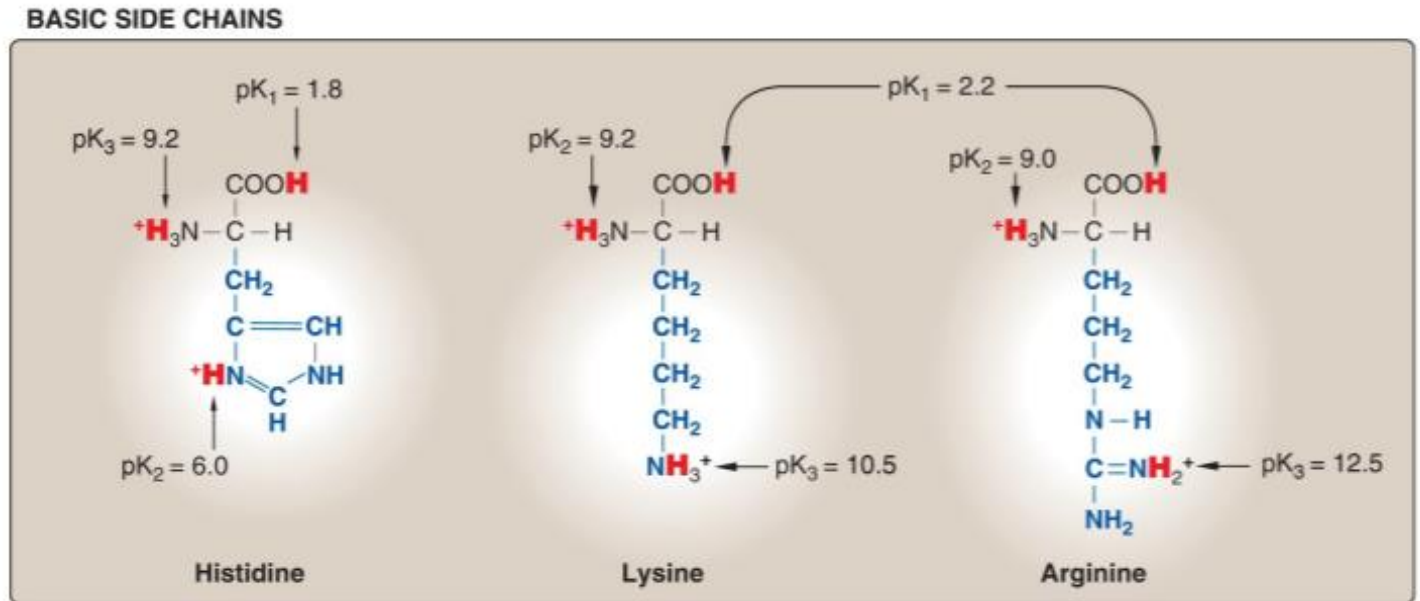
**Aminoacizi cu
catene laterale
acide**

ACIDIC SIDE CHAINS

III. Aminoacizi hidrofiliți cu catena laterala CU sarcina electrică (polari)

Aminoacizi cu catene laterale bazice

- Catenele laterale ale acestor amino acizi accepta protoni.
- La pH fiziologic, gruparile R ale **lizinei** și **argininei** sunt complet ionizate și **incarcate pozitiv**.
- In contrast, histidina este slab bazica și neincarcata la pH fiziologic.

Pentru ce credeti ca este importanta sarcina electrica a aminoacizilor?

In ansamblu sarcina proteinelor depinde in primul rand de catenele laterale ionizabile ale unor amino acizi precum: lizina, ariginina, histidina care poarta sarcina (+); aspartat si glutamat care poarta sarcina (-) la **pH fiziologic**.

(e.g., **Albumina: sarcina negativa** influenteaza legarea sa de calciu in sange)

Au aminoacizii simetrie?

Asimetria este oferita de carbonul α , si exista doi izomeri optic activi:

(1) Forma L este unica pentru aminoacizii proteinoformatori

(2) Forma D se intalneste la bacterii si unele antibiotice

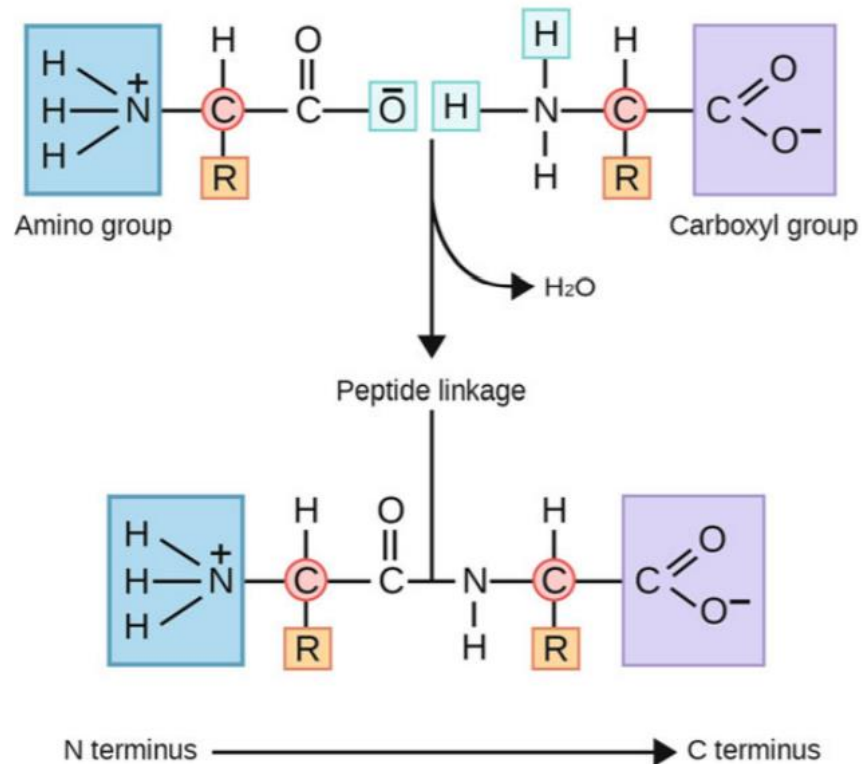
Aminoacizii care intra in alcatuirea proteinelor exista numai in una din formele lor enantiomerice, stanga (L, left Eng.) (=proprietate numita homochiralitate).

De ce credeti ca natura a ales prima forma (L) in defavoarea celeilalte ?

Cum se leaga aminoacizii pentru a forma o proteina?

Printr-o reactie de deshidratare, aminoacizii sunt conectati rezultand o legatura covalenta numita **legatura peptidica** (legatura amino).

Legatura are loc intre **gruparea amino** si **gruparea carboxil**, eliberand in urma reactiei **H₂O**.

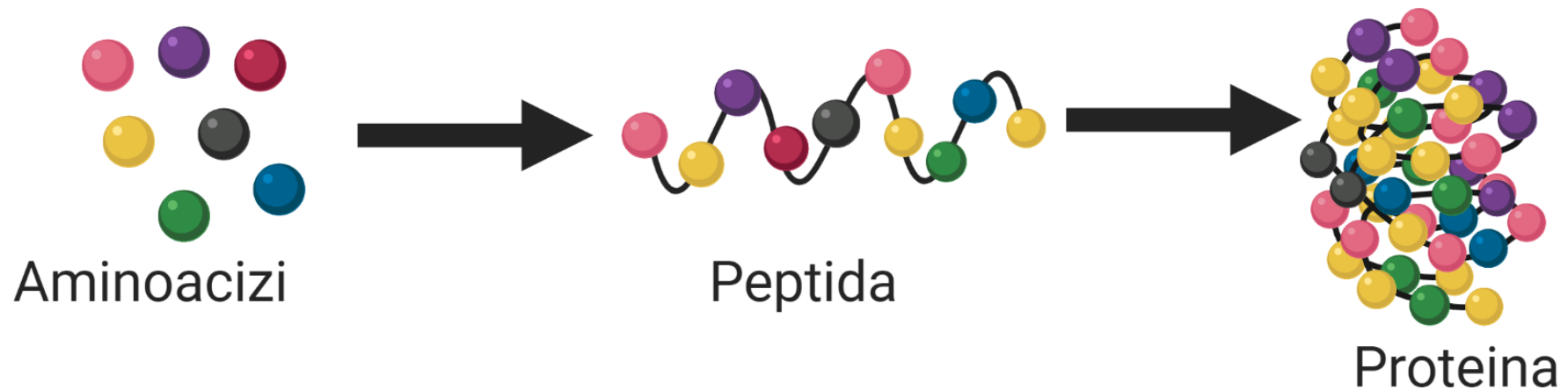

Cate legaturi peptidice si cati aminoacizi avem nevoie pentru a avea o proteina?

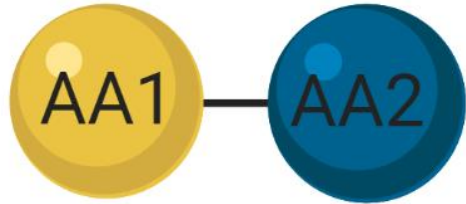
Cati aminoacizi avem nevoie pentru a avea o proteina?

- Aminoacizii sunt piesele cu care putem construi o proteina
- 8-4000 aminoacizi conectati intre ei prin legaturi peptidice, formeaza polimeri lineari numiti **PEPTIDE**
- Mai multe lanturi polipeptidice concentrate intre ele formeaza o **PROTEINA**

Putem obtine astfel molecule enorme

Considerind o peptida cu 2 aminoacizi

$$20 \times 20 = 400 \text{ molecule diferite}$$

$$20 \times 20 \times 20 = 8000 \text{ molecule diferite}$$

Pentru o proteina cu 100 aminoacizi exista urmatoarele posibilitati:

$$20^{100} = 1.27 \times 10^{130}$$

Sintetizeaza organismele aminoacizi sau au nevoie de ei in dieta?

- **11** din 20 aminoacizi sunt sintetizati in organism (**aminoacizi neessentiali**)
- Ceilalti **9** aminoacizi sunt necesari sa fie preluati din dieta (**aminoacizi esentiali**).

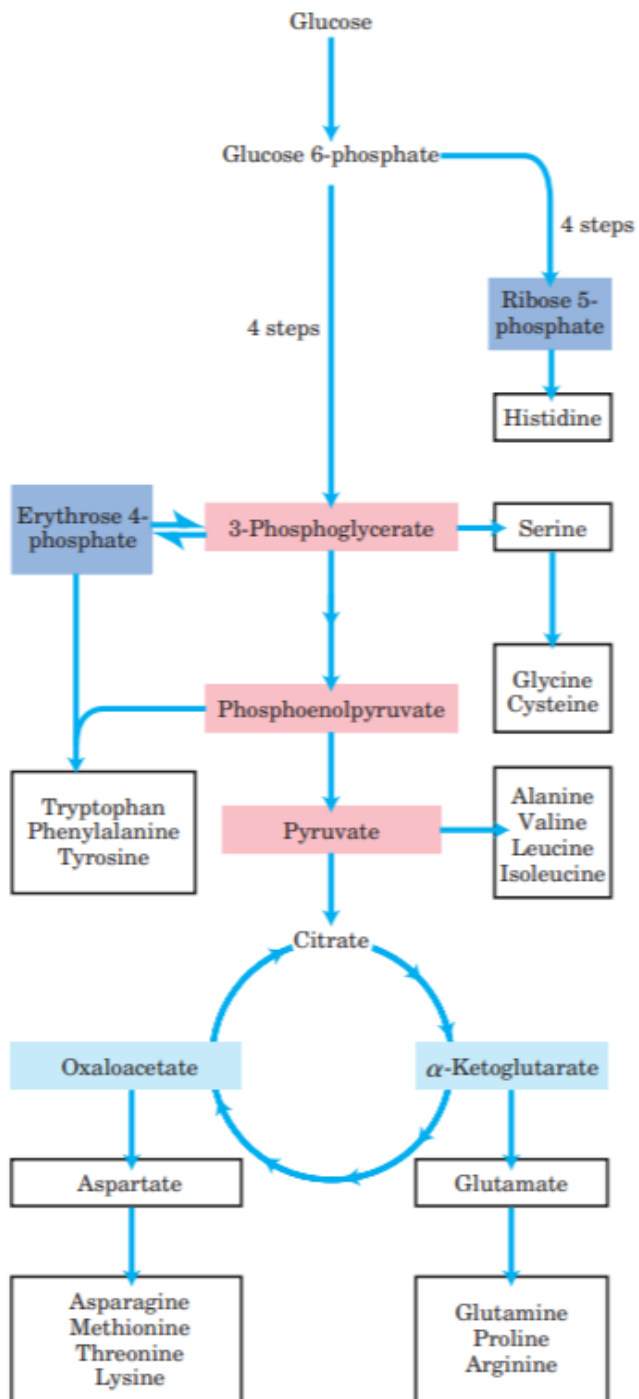
Unde sunt stocati aminoacizii in organism?

- Exista aminoacizi in forma libera in tot organismul, de exemplu in celule, sange sau fluidele extracelulare.
- DAR, aminoacizii **nu sunt depozitati in organism**. Orice aminoacid in excess, care nu este necesar celulei, este rapid degradat.
- Prin urmare, aminoacizii trebuie preluati din dieta, sintetizati de novo, sau produși din degradarea proteinelor organismului.

Sa vedem cum sunt produși in organism aminoacizii esențiali?

Biosinteza aminoacizilor

Privire de ansamblu asupra biosintezei aminoacizilor. Scheletul precursorilor ce provine din 3 surse: glicoliza (roz), ciclul acizilor tricarboxilici (Krebs) (albastru), și calea pentozo-fosfatilor (violet).